

УДК: 613.6:614.253.5:616-022.369-084

DOI: 10.26697/ijes.2018.3-4.47

Негативний вплив біологічних факторів на здоров'я медичних працівників, зокрема медичних сестер, в закладах охорони здоров'я та необхідність їх профілактики

Викладач **Ярмак Тетяна¹**,¹ *Комунальний заклад охорони здоров'я "Харківський обласний медичний коледж", Україна*

Резюме

Вступ:

Захворюваність медичних працівників, професійні ризики, характер та структура медичної діяльності в закладах охорони здоров'я відрізняються від інших сфер праці. Медичні працівники, зокрема медичні сестри, при виконанні професійних обов'язків піддаються дії різноманітних негативних факторів, що можуть викликати професійні захворювання. Одне з основних місць займають біологічні фактори: збудники інфекційних хвороб, особливо туберкульозу, вірусних гепатитів В, С, ВІЛ/СНІДу, що являються небезпечними не тільки для самих медиків, а й для пацієнтів та можуть призвести до виникнення госпітальних інфекцій. Тому профілактика – необхідний і найефективніший захід безпеки та збереження здоров'я медичних працівників в закладах охорони здоров'я.

В усіх країнах світу працівникам різних сфер, а медичним більш, ніж в інших галузях, загрожують професійні захворювання. Згідно Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (ВВР України, 1999, № 46-47, ст. 403 із змінами 2018 р.), "професійне захворювання – захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою". Метою профілактики професійних захворювань є зниження негативного впливу шкідливих професійних ризиків, особливо біологічних факторів, що викликають інфекційні захворювання. Згідно Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" (ВВР 1993, № 4, ст. 19 із змінами 2017 р.), одним з основних принципів охорони здоров'я в Україні є "попереджувально-профілактичний характер..." (ст. 4). Професійні захворювання є важливою світовою медико-соціальною проблемою. В Україні ця проблема стоїть дуже гостро. Від стану здоров'я медичних працівників залежить якість виконання професійних обов'язків. В останні роки негативний вплив різноманітних шкідливих факторів, особливо біологічних, в закладах охорони здоров'я призводить до зростання професійних захворювань серед медичних сестер, що належать до групи ризику. В Постанові КМУ № 1662 від 8 листопада 2000 р. "Про затвердження переліку професійних захворювань", прописані захворювання, викликані дією біологічних факторів. Згідно Закону України

"Про захист населення від інфекційних хвороб" (ВВР, 2000, № 29, ст. 228), "захворювання на інфекційні хвороби медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб...належать до професійних захворювань" (ст. 39). Найбільшу загрозу викликають вірусні гепатити В, С, ВІЛ/СНІД та туберкульоз, що пов'язані з наданням медичної допомоги і можуть спричинити виникнення внутрішньолікарняних інфекцій. Тому профілактика – основна запорука безпеки та збереження здоров'я медичних працівників і повинна бути пріоритетом в роботі.

Результати:

За останні роки МОЗ України затверджено декілька законодавчих та нормативних документів, що регламентують профілактичні заходи в закладах охорони здоров'я: Закон України "Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки" (ВВР, 2014, № 48, ст. 2055); Розпорядження КМУ від 27.12.2017 р. № 1011-р "Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018-2021 роки" та деякі інші. В 2018 році МОЗ України оприлюднило для громадського обговорення "Проект Стратегії профілактики, діагностики та лікування вірусних гепатитів В та С до 2030 року". Особливе значення мають умови праці медичних працівників. Згідно Конституції України "кожен має право на належні, безпечні й здорові умови праці" (ст. 43). Незалежно від спеціальностей: хірургія, акушерство та гінекологія, офтальмологія, стоматологія, терапія та інші, медичні сестри мають потенціальний ризик інфікування при виконанні професійних обов'язків, що потребує особливих заходів профілактики: санітарно-гігієнічних; протиепідемічних: дезінфекція, стерилізація; специфічних: імунопрофілактика.

Висновки:

Упровадження освітніх програм з питань профілактики професійної захворюваності; інформованість медичних працівників про правила безпеки та забезпечення їх засобами захисту; вдосконалення структури профілактичних медичних оглядів – основні напрями профілактики професійної захворюваності медичних працівників. Організація якісних профілактичних заходів дозволить досягти високого рівня в збереженні здоров'я медичних працівників, зокрема медичних сестер.

Інформація про автора:

Ярмак Тетяна Вікторівна – викладач, Комунальний заклад охорони здоров'я "Харківський обласний медичний коледж", Харків, Україна.

Наукові інтереси: медицина, освіта, новітні технології.

Email Автора-Кореспондента:

pi23rola@gmail.com